

JUSTITS MINISTERIET

Udvalg for forberedelse af ny flerårs-
aftale for domstolene

Dato: 30. marts 2023
Sagsbeh: Ketilbjørn Hertz
Dok.: 2616207

1.8 Skriftlig behandling af revisionsanke i straffesager

Baggrund

Tiltalte kan med visse begrænsninger anke fældende domme til landsretten.¹ Tiltaltes anke kan støttes på, at domfældelsen er urigtig som følge af fejlagtig bedømmelse af beviserne i sagen.² En sådan anke omtales i praksis som en ”bevisanke”, og der finder en fuldstændig ny hovedforhandling sted for landsretten.³

Tiltaltes anke kan endvidere støttes på, at sanktionen ikke står i passende forhold til lovovertrædelsen, at domfældelsen er urigtig som følge af fejlagtig anvendelse af strafbestemmelsen, eller at der er begået rettergangsfejl.⁴ En sådan anke omtales under ét som en ”revisionsanke”, og den første og hyppigste af dem omtales som en ”udmålingsanke”.

Revisionsanker behandles med visse undtagelser efter samme regler som en straffesag i 1. instans.⁵ Der skal som udgangspunkt gennemføres en mundtlig hovedforhandling, og tiltaltes anke kan afvises, hvis tiltalte udebliver uden dokumenteret lovligt forfald.⁶

Hvis indkaldelse til hovedforhandlingen på grund af tiltaltes forhold ikke har kunnet forkyndes for tiltalte, kan tiltaltes anke afvises forud for

¹ Retsplejelovens § 902.

² Retsplejelovens § 912, stk. 1, nr. 4.

³ Retsplejelovens § 917, stk. 1.

⁴ Retsplejelovens § 912, stk. 1, nr. 1-3.

⁵ Retsplejelovens § 917, stk. 2.

⁶ Retsplejelovens § 917, stk. 2, jf. § 844, stk. 2, og §§ 851-853, og § 920, stk. 2.

hovedforhandlingen.⁷ Hvis anklagemyndigheden ikke har anket, eller anklagemyndigheden frafalder sin anke, kan ankesagen i denne situation afsluttes på skriftligt grundlag uden hovedforhandling.

En revisionsanke kan med parternes samtykke afgøres uden hovedforhandling, når parterne nedlægger samstemmende påstande.⁸ Denne mulighed blev indført i 2014, fordi det blev anset for uforholdsmæssigt besværligt at afholde en mundtlig forhandling, hvor mange mennesker skal være til stede samtidig, når anklagemyndigheden og tiltalte er enige om, hvilket resultat ankesagen bør få, og den mundtlige forhandling derfor kan være meget kortvarig.⁹

Der medvirker domsmænd i hovedforhandlede revisionsanker, hvis der har medvirket nævninger eller domsmænd i byretten, hvis der for landsretten bliver spørgsmål om fængselsstraf, eller hvis sagen i øvrigt skønnes at være af særlig indgribende betydning eller af særlig offentlig interesse.¹⁰

Der medvirker dog ikke domsmænd, selv om der for landsretten bliver spørgsmål om fængselsstraf, i sager om spirituskørsel, kørsel efter indtagelse af bevidsthedspåvirkende stoffer, kørsel uden at have erhvervet kørekort, kørsel i frakendelsestiden, kørsel med 200 km/t eller derover eller kørsel med en hastighed på mere end 100 km/t og med en overskridelse af hastighedsgrænsen på mere end 100 pct.¹¹

Undtagelsen af de nævnte færdselssager fra domsmandsbehandling, selv om der bliver spørgsmål om fængsel, har sammenhæng med, at sagerne typisk har en bevismæssigt ukompliceret karakter, og at sanktionen udmåles efter faste retningslinjer.¹²

Der medvirker ikke domsmænd, når en revisionsanke afgøres uden hovedforhandling. Forsvarermedvirken er obligatorisk i alle ankesager.¹³

Anvendelse i praksis

Der foreligger ikke data på konkrete sager ved domstolene, hvor en revisionsanke med parternes samtykke er afgjort uden hovedforhandling, ligesom

⁷ Retsplejelovens § 920, stk. 3.

⁸ Retsplejelovens § 930 a.

⁹ Folketingstidende 2013-14, A, L 178 som fremsat, side 79.

¹⁰ Retsplejelovens § 689, stk. 3.

¹¹ Færdselslovens § 119, stk. 3.

¹² Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 6542, Folketingstidende 2009-10, A, L 179 som fremsat, side 42, og Folketingstidende 2020-21, B, betænkning til L 127, side 3.

¹³ Retsplejelovens § 731, stk. 1, litra f.

der ikke føres statistik på andre revisionsankers end udmålingsankers. Der registreres således ikke sager på et sådant detailniveau.

Af *tabel 1* fremgår antallet af afsluttede udmålingsankesager i landsretterne i perioden 2016-2021. Tabellen viser, at landsretterne årligt har afsluttet mellem ca. 190 og 230 udmålingsankesager uden domsmænd i perioden. Til sammenligning har landsretterne årligt sluttet ca. 340-450 udmålingsankesager med domsmænd i perioden 2016 til 2021.

Tekst	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Afsluttede udmålingssanker i alt	640	638	635	589	558	614
Med domsmænd	448	431	433	400	339	388
Uden domsmænd	192	207	202	189	219	226
Afsluttede udmålingssanker <u>med</u> berammet retssalstid	444	442	442	381	338	386
Med domsmænd	328	304	321	293	235	283
Uden domsmænd	116	138	121	88	103	103
Afsluttede udmålingssanker <u>uden</u> berammet retssalstid	196	196	193	208	220	228
Med domsmænd	120	127	112	107	104	105
Uden domsmænd	76	69	81	101	116	123

Kilde: Domstolsstyrelsen

Udvalgets overvejelser

1. Udvalget har overvejet et forslag om at give mulighed for, at en revisionsanke i landsretten, hvor der ikke medvirker domsmænd, kan afgøres uden hovedforhandling.

Forslaget indebærer, at sådanne ankesager afgøres uden hovedforhandling, medmindre særlige grunde taler herimod. Ankesagen vil således blive afgjort på skriftligt grundlag, medmindre retten efter anmodning fra en af parterne eller af egen drift bestemmer, at der skal være en hovedforhandling. Der vil bl.a. være behov for en hovedforhandling, hvis bevisførelsen undtagelsesvis omfatter mundtlig forklaring for landsretten.

Ordningen vil omfatte de fleste sager, hvor der ikke er spørgsmål om højere straf end bøde, og de færdselsstraffesager, hvor der ikke medvirker domsmænd, selv om der er spørgsmål om fængselsstraf (spiritus- og narkokørsel og kørsel uden førerret mv.). Desuden vil ordningen omfatte den yderligere kategori af sager, hvor der i dag medvirker domsmænd, men som i lyset af

udvalgets overvejelser fremover behandles uden domsmænd. Sager, hvor der medvirker domsmænd på grund af sagens særlig indgribende betydning, eksempelvis fordi der er nedlagt påstand om udvisning, vil ikke være omfattet af ordningen. Ordningen vil også omfatte sager om fuldbyrdelse af en betinget fængselsstraf, herunder som følge af overtrædelse af vilkår om samfundstjeneste.¹⁴

Det vurderes, at ordningen kan frigøre 0,7 mio. kr. årligt fuldt indfaset, *jf. tabel 2*. De økonomiske konsekvenser kan henføres til forskellen i udgifter til en revisionsanke med og uden hovedforhandling i ca. 100 sager årligt.

Udvalget bemærker, at ordningen vil give mulighed for en hurtigere og mere effektiv behandling af sagerne. Når parterne skriftligt har fremført deres synspunkter, vil dommerne kunne afgøre sagen uden at skulle afvente, at der er en ledig tid i kalenderen til en mundtlig hovedforhandling. Ordningen vil også give landsretterne en større fleksibilitet.

Udvalget finder, at mange revisionsanker, hvor der ikke medvirker domsmænd, er egnede til skriftlig behandling. Det er i den forbindelse en forudsætning, at anklagemyndigheden og forsvareren i deres skriftlige indlæg tydeligt angiver deres påstand og hovedsynspunkter vedrørende det, anken angår.

Udvalget lægger vægt på, at retten har mulighed for at behandle en revisionsanke med en mundtlig hovedforhandling, hvis retten finder behov for det. Det kan være, fordi der undtagelsesvis er behov for mundtlig bevisførelse i ankesagen, men det kan også være på grund af karakteren af de spørgsmål, landsretten skal tage stilling til.

Retten bør ikke være bundet af parternes ønske om at behandle sagen skriftligt eller med en mundtlig hovedforhandling. Retten bør imidlertid være lydør over for en tiltaltes ønske om at kunne forklare om sine personlige forhold umiddelbart for den dømmende ret, hvis sagens afgørelse i væsentlig grad afhænger af en sådan forklaring.

Med denne udformning af forslaget og under disse forudsætninger er der efter udvalgets opfattelse taget de nødvendige retssikkerhedsmæssige hensyn, og udvalget kan på den baggrund anbefale at give mulighed for, at en

¹⁴ Retsplejelovens § 689, stk. 4, nr. 2.

revisionsanke i landsretten, hvor der ikke medvirker domsmænd, kan afgøres uden hovedforhandling.

Udvalget er opmærksom på, at det ud fra rent procesøkonomiske betragtninger kunne overvejes at lade visse bevisanker, f.eks. i færdselssager, være undergivet skriftlig behandling. Dette rejser imidlertid flere principielle spørgsmål og vil bl.a. bryde med princippet om, at der finder en fuldstændig ny hovedforhandling sted for landsretten. Hvis det fra politisk side ønskes at gå videre med en sådan ordning, er det udvalgets opfattelse, at det forudsætter nærmere undersøgelser samt grundige overvejelser af, i hvilket omfang det findes forsvarligt at afgøre bevisspørgsmålet alene på grundlag af en skriftlig behandling baseret på byrettens afgørelse.

2. De økonomiske konsekvenser er opsummeret nedenfor, jf. tabel 2.

<i>Mio. kr.</i>	Årligt potentiale, fuldt indfaset	Implementeringsomkostninger
I alt	0,7	-
1. Revisionsanker uden domsmænd kan afgøres uden hovedforhandling	0,7	-

Anm.: Potentialeberegningerne tager udgangspunkt i relevante opgørelser fra 2019, idet domstolenes aktiviteter, antal af sager mv. i 2020 og 2021 vurderes at have været påvirket af covid-19. Udgiftsskønnet omfatter den yderligere kategori af sager, hvor der i dag medvirker domsmænd, men som i lyset af udvalgets overvejelser fremover behandles uden domsmænd

Kilde: Justitsministeriet på baggrund af data fra Domstolsstyrelsen. Det bemærkes, at der følger en konsolidering af tiltagets indfásningsprofil.

Det bemærkes, at de økonomiske konsekvenser for den øvrige del af straffesagskæden, herunder eventuelle afledte effektiviseringer, vil blive kortlagt parallelt med udvalgets arbejde.